

Előfizetési árak:

Egy évre 5 frt — kr.
Fél évre 2 frt 50 kr.
Negyed évre . . . 1 frt 25 kr.

Szerkesztőség:

Kurcaparti-utca 31. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények és az előfizetési pénzek is küldendők.

SZENTESI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Hirdetésekre nézve

a lap egy oldala 24 helyre van beosztva. Egy hely ára 90 kr. Bélyegdíj minden beiktatástól külön 30 kr.
Hirdetések Stark Nándor könyvkereskedésében is felvételnek.

Bérmertelen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

Nyilttér-ben

minden egyes sor közlése 30 kr.
Kéziratok vissza nem adatnak

Megjelen hetenként háromszor:
vasárnap, kedden és pénteken reggel.
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
SIMA FERENC.

Előfizetések elfogadtatnak helyben:
Stark Nándor és Dezső Sándor könyvkereskedésében.
Ugyanitt egyes számok is kaphatók.

Költségvetésünkhöz.

IV.

Nincs megye széles ez országban, a hol egy pár ígás után a megyei közmunkaváltás kevesebb vona 3 frtnál, mint a mennyi Csongrád megyében. Nem így a gyalog napszámok váltásánál; mert megyénkben, p. o. Tolnamegyében is, a hol az ígás utáni váltás 6 frt, a gyalog napszám váltás nem több 1 frt 20, illetve 2 frt 40 kr-nál. Előre bocsátom ezeket azért, mert a megyei váltás aránylag kicsiny voltánál indokoltabb a városi közmunka-váltás behozatala, de meg azért is, mert a városi közmunka-váltás megállapításánál a gyalog-napszámra kötelezettek megkímélve szeretném tudni, helyre ütendő a megyei közmunka-váltásnál fennálló aránylagosságot.

A nemzetek műveltségi fokát az elfogyasztott szappan mennyiségével szeretik mérni; mi a műveltség sokkal megbízhatóbb fokozójának tekintjük a forgalmi eszközök minőségét és kiterjedtségét. Ezek hiányát a műveltség hiányára lehet bátorságosan következtetni. A helyi forgalmi eszközök elseje, persze a város belterületén levő ut. És ezek nálunk járhatatlanok. A műút építése a kezdetnek kezdete. Városunk főutcait még e században — hát ez csak elég hosszú terminus — járhatókká kell tennünk tél-viz, sáros időre is.

A keramit műút, a többi utak kiépítése, jókarban tartása óriási összeget fog absorbálni; úgy, hogy helyesen más utat nem választhatunk, mint a városi közmunka-váltás alap megteremtését.

A háználküliek közmunka-váltása évi 60 krban, 5 frt házáddal megrovott háztulajdonosok váltása 1 frt 20 krban, 5 frtnál több házáddal fizetők váltása 1 frt 60 krban, végre igavonó jószággal bírók váltása minden egy pár ígás után 2 frtban volna megszabandó. Ily közmunka-váltási tételekkel szert tenne a város mintegy 10 ezer frtot jövedelmező alapra és ez alappal kezünkbe vehetnők az eszközöket az első 6 év alatt a keramit-ut költségeinek fedezésére s lehetővé válnék — persze megyei segély mellett — a műút kiépítése az ur utcán és a város más főutcain is.

A fogyasztási adó-pótlék és a városi közmunka-váltás rendszeresítésével beköthetjük a regále megváltása és a műút építése okozta sebeket. Ámde a város fokozott igényeinek megfelelőleg még további jövedelmi források teremtésére kell gondolnunk. — A birtok: ház, vagy föld szerzése a jólét symptomája, a vagyonosodás ismérve: folyománya. Az előnyös anyagi helyzet — a nadrágtalanok felett — sok kedvezményt biztosít az egye-

deknek a társadalom- s politikában egyaránt. A vagyon birlalója többet s többször veszi igénybe az állami és városi közigazgatási gépezetet. És ezt meg kell fizetnie. A főváros, vagy, hogy közelebből vegyünk példát, H.-M.-Vásárhely behozta a „telek-illetéket“, t. i. minden adás-vétel, vagy örökösödés által szerzett ingatlan átruházásakor az érték $\frac{7}{10}$ %-át illetve $\frac{5}{10}$ %-től jót fizeteti a város pénztára javára „telek-illeték“ címen. Hozzávetőleges számítás szerint ily címen 1300 frtot vételezhetne be városunk. — Ez összeggel fel lehetne a gimázium VII. osztályát állítani.

Et nunc venio ad fortissimum virum. A nyitott helyiségek megadóztatását akarom ugyanis javasolni. A rendelkezésemre álló s alapul szolgáló adatokat fogom előre bocsátani, hogy eszmemenetemet áttekinthetőbbé tegyem. Városunkban van 765 iparos és kereskedő, ezek között kereskedő 106, regále bérő és korcsmáros 54, kézműves, szatócs, alkusz, egyszóval kisiparos 605. Nyitott helyiség összeírva találhatik 1889. évre 331. Tehát kereskedést, ipart, italmérést az összesített 765 egyén közül csupán 331 új nyitott helyiségben, vagyis utcára nyíló ajtó mögött. A nyitott helyiség különleges voltát az állam deklarálta akkor, a midőn soron kívül megadóztatandónak nyilvánította. A nyitott helyiség a leghathatósabb, utólrérhetlennek bizonyult reklám üzletek kötése és folytatására. A nyitott helyiségben ülők, üzérkedők dominálják a piacot, csinálják a legnagyobb forgalmat. Persze nincsen szabály kivétel nélkül.

A kereskedők, iparosok érdekeltsége nagyobb, akár a forgalmi eszközök, akár az iskolák felállítására és fentartásában, vagy talán helyesebb kifejezés, hogy érdekeltsége közvetlenebb, semmint az egyéb osztályoké, úgy, hogy előtérbe tolul a kérdés, vajjon nem-e méltányos, hogy a közterhek viselésében a kereskedelmet és ipart dominálók ne vegyenek-e nagyobb részt az eddigiekénél?

A vasut, a Széchenyi- és keramit-műút, a piactér kövezése, a megyeház Szentésre való áthelyezése, az ártézi kut, a gimnázium építése és fentartása, az ipariskola, az ipartestület támogatása egyenként is nagy áldozatot követelnek, együttesen pedig millió forintot absorbáltak. — Közérdekű mindezen intézmény. — Hasznát veszi, legalább szabadságában áll vele élni, minden anya szülte, de az is kézen fekvő dolog, hogy az ipar és kereskedelem érdeke oly annyira vitális a fenti intézményekben, hogy csak tudatlanság, vagy rossz akarat teheti azt kérdésessé. És mégis a közterhek viselésében a földbirtokok $\frac{9}{14}$, egyéb jövedelem csupán $\frac{5}{14}$ résszel par-

ticipált. A nyitott helyiségekben folytatott bizonyára jövedelmező üzlet és ipar jogos és méltányos, hogy a város további felvirágoztatása és a megteremtett kultur-eszközök fentartása céljából adóztatási alapul szolgáljon. Hogy e szolgáltatás mekkora legyen és miképp kezeltessek, az minden érdekelt meghallgatásával nagyobb nehézség nélkül megállapítható leszen. A fő a nyitott helyiségek s illetve az abban folytatott üzlet megadóztatásának elvben való elfogadása. Mégis nem tehetem, hogy nagyjában a nyitott helyiségek adó vagy illetéke mérvét illetőleg nézetemet el ne mondjam. — A nyitott helyiségekben folytatott üzleteket 1) kézi ipar, 2) kereskedés, 3) korcsma és vendéglő osztályokba lehetne soroznunk. Mivel a 3) osztály alá sűrített üzletek terjedelme s jövedelmezősége is nagyban elüt minden osztályban 4—4 fokozatot kell megállapítanunk. Így az 1. osztálynál 2, 5, 10 és 20 frtos tételeket, a II. osztálynál 5, 10, 20 és 40 frtos tételeket végre a III-ik osztályban 20, 30, 60 és 100 forintos tételeket.

Szentes városában, minden 500 lélekre számítva 1 1 korcsmát 60 korcsma lesz engedélyezve melyek után évi illetékben 1800 frt; a 106 kereskedés utáni illetékben 1060 frt; a 165 nyitott helyiségben üzőtt ipar utáni illetékben 825 frtnyi bevétel, összesen tehát 3685 frt bevétel progressiv jövedelmet remélhetünk.

Nem osztanak halhatatlanságot, hanem ha Törökországban, annak ki új adó nemek behozatalát szorgalmazza, ámde a tudat, hogy jó ügyet szolgálunk, feledtetni az esetleges gáncsot is. K—y.

Néhány szó a keramit-ut építéséhez.

A városi közgyűlés a midőn a keramit burkolatot fogadta el a főutca kövezéséhez, kétségtelenül azon elvből indult ki, hogy a főut burkolata a lehető legjobb anyagból legyen, s építése is a legnagyobb szoliditással hajtasék végre.

E soroknak célja az, hogy az illető körök figyelmét felhívja arra, hogy az építés alatt történnek-e hibák, vagy olyan módon végeztetnek-e a munkálatok, melyek az építmény szilárdsága tekintetében kifogás alá esnek?

1. Nem volt helyes a földmunkálatok szilárdsága érdekében a kövezést kint a vásárálláson kezdeni, hanem kellett volna azt a városban, a Szeder János ház körül kezdeni; mert akkor még az őszi esőzések előtt, erősen furkózott és kocsival lejárt alapot lehetett volna készíteni; nem pedig, mint most, átázott, kocsikkal összelyukgatott helyen meg-

kísérteni azt, hogy kemény alapot létesítsenek. — Ugyanis mindazt a földet, a mit oda töltesül hordottak, az eső összeáztatta, a kocsik össze-vissza gyúrták, tehát az fenéig sár, az onnan eltakarítandó, helyére a kívánt magasságig száraz, talán kevésbé szivós föld hordandó; de milyen nagy annak a valószínűsége, hogy a burkolat ráakadásig, a tömörítés alatt és után, ez esős időszakban ismét fenéig sár nem leend? Tehát az ut legrosszabb részén kilátásunk van arra, hogy a burkolat alapja a legkevésbé leend jó.

2. A városi közgyűlés az alap és a burkolat szilárdságáért elfogadta a keramit szélén az egy-egy méteres gránitkő szegélyt; mert a vállalat is csak ezen feltétel alatt fogott az építkezésbe. — Tehát az építető vállalat tendenciája is az volt, a mi annak műszaki tekintetből is lényege: t. i. hogy a téglalap, mint boltozat, azokra, mint gyámfalakra támaszkodjék, miután itt nem lehet azon helyzetet előállítani, hogy a kocsiut burkolata a a beboltozott utcai csatornák fölött támaszkodjék a gyalogjárdákra s a falakra, mint a milyen erő átvitel az egészében kikövezett utcában történik. — Ha tehát a szegélyzet rendeltetése ez, akkor azt kellene először szilárdan kiépíteni, háta mögött lehet széles, tömörített földhányással, s erre támaszkodva, mint boltozatot berakni az alapzatot képező téglákat. — A szegélyzet utólagos lerakása által nem érhető el az a cél, hogy az, a mint a boltívknél a gyámfal, úgy szolgáljon, mert azt úgy oda szorítani, mint az megkívántatnék, teljesen lehetetlen. — Ennek következménye lesz aztán az, hogy a járművek nehézsége alatt a nyomás az egyes, élére rakott téglákra vitelik át, azoknak kötő anyaguk a folytonos igénybevétel által szétválk, s akkor az egyes alaptéglák, a földalap különfélesége szerint megváltoztatják helyzetüket, benyomódnak a földbe, s akkor az alap elromolván, utána esik a keramit burkolat is. Mig ha az egész alap, mint boltív működik, a megterhelés egy része átvitetik az összefüggésnél fogva a szegélyzet-kövekre is és azok is hordják a terhet, mint az rendeltetésük is.

3. Ugyancsak a téglalap szilárdsága ellen cselekszenek akkor, a midőn a szárazon

lerakott téglákat ugynevezett cementtel leöntik, a helyett, hogy minden egyes téglát cementbe raknának. — Mi a célja a téglalapnak? Az, hogy a legnagyobb nyomásnál is egészében megmaradva, a keramit alatt a terhet az egész 6 méter széles alapra átvigye, s így ne egyes téglák viseljék a megterhelést. E végett használják kötő-anyagul a cementet; mert az köztudomás szerint kevés idő alatt kővé keményedve, a nagyobb súly alatt is összefüggő egészet képez. — És mi történik a leöntéskor? A tulságos sok vízzel felhígított cement szétöntetik a lerakott téglák felületén, sóprúval szétterítetik, míg annyira-amennyire, a téglák hézagai megfelnnek; de egészen csak a legtrikább esetben. Láthatni ennek az eljárásnak sikerét egyes felszedett, aszfalhttal kiöntött keramit tégláknál, pedig azok szabályos alakúak, simított oldalakkal, dacára, hogy szélesebb hézaguk van s nagyobb vigyázattal öntetnek ki, mégis sokaknál csak félig fogta be a szurok az oldalakat, nem pedig egészen; nagyon valószínű tehát, hogy az érdes felületű tégláknál a gyorsan keményedő cement nem tölti be a téglák aljág a hézagokat, hanem azok üresen maradnak, ebből következik azután, hogy nincs kötőszers, nincs szilárdság.

4. Ugyanezzel összefüggésben a cement határozottan hibásan kevertetik, és a téglával együtt hibásan építetik be. — A jó cement ugyanis határozott arányu homokkal és határozott mennyiségű vízzel készítettetik el kevés mennyiségben, hogy az rögtön felhasználható legyen, mert a cementvegyülekben a víz hozzáadása pillanatában vegytani processzus áll be, s az tart több időn át a megkeményedés után évekig is. A cementtel helyesen dolgozó munkás ezért kevés vízzel — a mennyi a vegyülethez szükséges csak, — kevés cementet készített, és hogy a száraz téglát a vegyüleké vízzel el ne szívja, a téglákat órákon át vízben áztatja és így vízben áztatott téglával gyorsan építi be a cementet, s azután többé hozzá nem nyul; mert a mozgatás által a cement kötése felbomlik és annyit sem ér azután, mint a közönséges malter.

Volt alkalmam látni nem egy helyen a rozsz eljárás okozta következményeket. Leg-

utóbb is olyan helyen, hol minden gondos felügyelet dacára, a kőkeménységűnek vélt beton kötőszere ujjak között szétmorzsolható volt. És ennek egyik oka a megkeményedés alatti háborgatás volt.

A főút kövezésénél pedig, mint fentebb említettem, elkészítenek egy láda cementet, a a homok és cementre — nem tudom, minő arányban, — nagymennyiségű vizet öntenek, határozottan sokkal többet, mint a mennyi vegyileg szükséges volna, szétöntözik a téglalapra s seprővel szétverdesik, tehát megborgatják vegyi kötésében az összekötő anyagot. Ennek tulajdonítom aztán, hogy a próbául megnézett többnapos cement a legkisebb összetartást sem mutatta. Hol lesz ezek után a szilárd alap?

5. A burkolatul felhasznált keramit nem egyforma jósa. A kőbányai anyagnak meg van a rozsz tulajdonsága, hogy kemény télen kifagy. Tapasztaljuk ezt a társulati gátburkolaton, hol a használt kőbányai téglát a kifagyás miatt már felényire leporlott.

A keramit, tömörségénél fogva, feljogosított a véleményre, hogy vizet nem szíván magába, ezen hiba alól mentes. — De csatlakoztam. A vásártéren elkészült burkolaton járkálva, szembeűnik mindenkinek a sok vizes folt, a mely nem egyéb, mint a rosszul előállított keramit vízzel teleszivódása. Ennek következménye leend, hogy télen. ameddig a víz behatolt és ameddig a fagy ereje érne fog, a víz megfagy és szétterjeszkedni kíván, ezért a keramitot felrepszti s abból egy egy réteg leválik. — Ennek egyedüli orvossága a már beépítetteket irgalom nélkül kihányni s az ez után felhasználándókat pedig a vízfelszívás ellen megpróbálni és kiválogatni a legnagyobb lelkiismeretességgel, sőt ha ez célhoz nem vezetne, a lerakás után az ilyen darabokat kiszedni s jókat lerakni.

Ezek azok, a melyeket a közügy érdekében felhozni jónak látok s a melyeknek elnézését szakértelmem és meggyőződésem nem engedte. A felügyeletet gyakorló közegeket figyelmeztettem ezzel a szakértelmem szerinti hibákra, a további teendők már az ő hatáskörükbe vágnak.

Csonka Pál,
v. képviselő.

A „SZENTESI LAP” TÁRCÁJA.

Kirándulás a Tátrába.

Késmárk, 1889. szept. 29.

Bélai cseppkőbarlang.

Természet! te kitanulhatatlan isteni mű, hány-szor keltetted már csodálatra lelkemet mindenütt és minden időben. Az alföld végtelen rónáival, melyek fölött a délibáb lengedez; a magas hegyek, zöld erdők, elrejtett tavak, futó patakok mindannyian oly feáséges, magasztos, dicső gondolatokat ébresztenek a szemlélő lelkében.

És nemcsak a szabadban, erdőkoszoruzta bérceken gyönyörködhetünk; de még a föld alá is jutott a természet gazdag tárházából egy remek mű, melynek láttára önkénytelenül felkiáltunk: Oh mi szép!!

A bélai cseppkőbarlang bejárata előtt vagyunk. Nem köti most le figyelmemet a vidék szépsége, mely alattam elterül. Vágyódom a föld alá, el a tiszta ég alól, hova nem jutnak be a nap éltető sugarai, s csak a meggyújtott ezernyi gyertya világánál tárul szemeink elé az a nagyszerű panoráma, melynek képét az alábbiakban kísérlem meg leírni.

Egy hosszú folyosón keresztül indultunk a barlangba, melyet emberi kezek furtak a rengeteg sziklába, midőn 1881-ben a barlangot egy vadászati alkalmával csodálatos módon felfedezték. Azóta a kíváncsiak ezrei keresik fel e helyet, hogy megnézhessék a természet e remek alkotását. Tudja ugyan mindenki, ki e barlangba lép, hogy nagyszerű lát-

ványoknak lesz tanuja; de amit itt lát, vagyis a valóság, mégis felülmul minden képzeletet.

Alig haladunk pár percig a meredek lépcsőkön, méltó bevezetésül egy tágas tér közepén gyönyörű képződményt láthatunk, az „Arpád sisakját.” Rápillantva, önkénytelenül gondolunk a nagy honfoglalóra s önkénytelenül azt hisszük, hogy éppen akkor esett alá első cseppje e sisaknak, midőn a magyarok Arpádot vállakra emelve, kiáltották ki a nemzet fejedelmévé. Azóta, egy ezredéves mult után, fejlődött a magyar, erősült e sisak.

Menjünk tovább.

Magas boltozatok fölé két óriási oszlop emelkedik, melyek között csinos „oltár” foglal helyet. Midőn vezetünk magnezium fényt bocsátott az oltárra, mintha mennyei fény árasztotta volna el e helyet, s majd azt hittük, hogy az oltárra helyezett gyertyaszálak (persze cseppkőből) valóban lángra lobbantak.

Csak az a kár, hogy az a távolabbi szép „orgona”, egyenletes sipjaival nem ebben a teremben van elhelyezve s a sipok nem képesek hangot adni, hogy a zene hangjai mellett elharsoghatnók: „Erős várunk nekünk az Isten!”

Vegyük a kalapot uraim, szent helyen járunk, a „szabadság vértanuinak szobrának.” Az erős fény-nél gyönyörűen látszanak a szilárdan kiemelkedő alakok, mintha mondanák: „Szabadság, vagy halál!”

Erősen működik a természet, — ha máskor ide jövünk, tudom, ki lesz a tizenhárom!

Nem szöltünk semmit; de egy gondolat járta át sziveinket és felhangzott a föld alatt, visszaverve a boltozatokról:

„Hazádnak rendületlenül

Légy hive, óh magyar! . . .

Szomoru helyre jutottunk. Csak az árnyas fák hiányzanak, hogy lenyuló galyaikkal befednék a sírokat, melyek felírás nélküli fejfaikkal terűnek el egymás mellett. Furcsa gondolatokat keltenek ezek az emberben, ha sokáig itt marad. Hagyjuk itt a „temetőt”, hiszen mi is temetőben vagyunk.

Ismét egy érdekes hely a „diszterem”. Középerő egy óriási cseppkő csüng alá, körülaggatva gyertyaszálakkal, melyek megvilágítják az egész környéket. Kész táncterem ez óriási csarnok, hogy táncra nem perdülünk, csak a zenehiány az oka, no meg az a vén „remete”, a ki egy üregben állva, talán rozsz néven venné, ha szemei előtt olyan világias dolgokat vinnénk véghez.

Hát a „Sinai hegye!” hogy hagyhatnám említés nélkül, melynek tetejére vezetők második Mózesként felhágva, mutogatja — ha nem is a tejjel-mézzel folyó Kanaánt, de legalább azt az oszlop-csarnokot, melyen keresztülhaladva, Napoleon tábornokának: „Vandam hercegnek szobrát” találjuk magunk előtt.

Most oszlopsorok közt jutunk fel egy emelkedésre, honnan csak hason csúszva érkezhetünk egy nyíláshoz, mely alatt igen szép kis „tó” terül el. Milyen különös, hol az ember eddig folytonosan csak a cseppkövek változatos alakjaiban gyönyörködhetet, most valóságos vízből álló kis tavat pillanthat meg. Oldalainál cseppkő-sziklák emelkednek a magasba, előlről hozzájárulható kis nyílást tartva fenn. Az elrejtett tó sima tükörn egy gyertyákkal tündériesen megvilágított csónak uszkál idestova,

A közigazgatás reformja.

III. **A közigazgatási gyakorlati vizsga szervezése** azon kijelentéssel, hogy az alakítandó vizsgáló bizottságok működésüket legtovább 1890. évi január hó 1-ével megkezdhessek.

A közigazgatási tisztviselők bővebb kiképzése szempontjából célszerű lenne még oly intézkedések tétele, melyek azt eredményeznék, hogy közigazgatási jog az egyetemeken és akadémiákon bővebben és részletesebben adatnék elő a szigorlók úgy az egyetemi és akadémiai, mint az ügyvédi vizsgán is gondosabb és terjedelmesebb kikérdezéseknek vettetik alája, mint ma történik.

A köztisztviselők minősítéséről szóló törvény-cikk említést tesz a külön közigazgatási tanfolyamról is, mint a kiképzés egyik eszközéről. A külön tanfolyam felállítása egyelőre legalább nem volna célba veendő, és pedig nemcsak azért nem, mert annak létesítése messze menő és éppen azért sok akadályba ütköző változásokat idézne elő az egyetemek és akadémiák tanrendszerében; de nem főként azért, mert annak folytán az igazságszolgáltatás és közigazgatás egymástól, mindkettő hátrányára, elszigeteltetnék, s azon eshetőség sem lenne kizárva, hogy a közigazgatás körében foglalkozó alkalmazottak az igazságszolgáltatás terén működőkkel szemben a régi hátrányos helyzetbe süllyednének vissza. — Ide járui, hogy a jogi fakultások főbb tárgyai között igen kevés olyan lenne kijelölhető, melynek ismerete a közigazgatási szolgálat terén mellőzhetnék.

IV. **A közigazgatási bíráskodás szabályozása**, melynek keretében egyszersmind gyám-gondnoksági ügyek rendezése iránt is kellene intézkedni, oly módon, mind azon kérdések, melyek a hagyatéki eljárásnak, esetleg az igazságügyminister keretében leendő áthelyezése után is, a közigazgatási ügymenet körében nyernének megoldást, másod fokozatban az első folyamodású közigazgatási bíróság által lennének eldönthetők. — Azokra nézve tehát kiküszöböltetnék a bírósági jelleggel fel nem ruházott árvaügyi fellebbviteli küldöttség II-od foku és a belügyminiszter III-ad foku határozathozatali joga.

V. **Az összes tisztviselők és alkalmazottak** általános természetű hivatali jogviszonyainak és kivált felelősségének egyöntetű szabályozása, (Szolgálati pragmatika).

VI. **A rendőr-igazgatási jog és el-**

járás szabályozása, úgy a községek és városok, mint a törvényhatóságokra nézve is.

VII. **Az egyesületi és gyülekezési jogra** vonatkozó törvény megalkotása.

VIII. **A közigazgatási végrehajtás** (kényszer-jog) ügyének törvényhozási uton való rendezése.

IX. **A tűzrendőrség,**

X. **A szegény-ügy és**

XI. **A lelenc-ügy országos szabályozása.**

Lennének ugyan még tárgyai a közigazgatásnak, melyek már régóta váratlanul a célirányos rendezésre. Ezekből azonban — ezuttal legalább — nem volna helyes és indokolt többet felemlíteni azért sem, mert a felsoroltakban körülírt terv megvalósítása önmagában is oly nagy feladat, melynek megoldása hosszabb időre elégséges munkát szolgáltatna a kormánynak és törvényhozásnak egyaránt.

A közigazgatási gyakorlati vizsga még ez év folyamában szervezendő lenne azért, hogy mód nyujtassék arra, hogy a magasabb közigazgatási hivatalok viselésére szolgáló minősítettséget mentül többen megszerezhessek s ennek folytán az esetleg bekövetkező tömeges kinevezések alkalmával több és jobb anyag álljon a kormány rendelkezésére.

Még a jelenlegi ülés szakfolyamában benyújtatának a közigazgatási bíráskodás (IV.) és a rendőri igazgatásra (VI.) törvényjavaslatok.

Az I., II., V., VII., VIII. IX., X. és XI. számokkal jegyzett ügyekre vonatkozó munkálatok haladéktalanul folyamatnak indítatának s a körülményekhez képest meghatározandó időpontokban és sorrend szerint terjesztetnének a törvényhozás elé, azon megfontolással, hogy folytonos és kitartó munkálkodásban szünet be ne következzen.

A csongrádmegyei községi tanítók közgyűlése.

— Első nap. —

Egy évi távollétben töltött lelkes munkálkodás után f. évi szeptember 27-én zárandokura keltek Csongrádmegyei községi tanítói, hogy az Alföld metropolisában, Szegeden egymásnak találkat adjanak, s közösen tanácskozzanak — a lefolyt iskolai év tapasztalatait is segítségül véve — az iskolához kötött nagy feladatok mikénti megoldásán, a jövő nemzedék nevelésén s a művelt világ újabb vívmányainak a tanítás keretébe leendő beillesztésének mikéntjén.

dalán pedig üres karzat kiált töltelékért. Valóságos közönség nélküli hangverseny. (Igaz, hogy ilyenekért nem kell a belái barlangba mennünk!)

Ha ki nem táradtak még olvasóim, jöjjenek el velem hosszú utra, messze földre, a Megváltó születési helyéhez: „Betlehembe”. Rengeteg magas boltozatok helyettesítik Isten szent egét, mely áldólag borul azon kis hely felé, hol egy menyegző alatt a jászlot pillanthatjuk meg. Felülről, mintha Szentlélek szállana alá, dicsfényvel koszoruzottan.

Menjünk tovább!

Egy sphynx jelenti, hogy valami ókori helyre fogunk jutni. Csakugyan úgy van. Az oszlopcsarnokon keresztül kell haladnunk, melynek közepéhez jutva, a folyosó kitágul, s egy igen szép kis épület tűnik szemeink elé. Lapos, ívezett nagy ajtó jelenti a bejáratot. A tetőn pedig hatalmas torony büszkén emelkedik a magasba társai közül.

Az utolsó látványhoz érkeztünk, ez a „fehér ház”. A meggyújtott gyertyák világa visszaverődik a vakító fehérségű falakról, melyeknek diszél a természet egy-egy igen szép alakja, változatos képet ragasztott oda. — A hosszú terem távoli falai visszhangozzák a felhangzott hazafias dalokat, melyeket ezen nagyjában megismertetett nagyszerű természeti sajátságok keltettek szívünkben . . .

Fölöttünk ismét a tiszta kék ég ragyogott, a nap bocsátotta szét sugarait az alattunk elterülő gyönyörű vidékre. Mi pedig egy kedves emlékek szívünkben, — melyet soha elfeledni nem fogunk — folytattuk utunkat tovább a hegyek között. Erről talán egy más alkalommal fogok valamit elmondani.

Szépe László.

A gyűlés lefolyásáról jelenvolt levelezőnk az alábbiakat hozza tudomásunkra:

Ferency János elnök szeptember 28-án délelőtt 9 órakor a polgári fiúiskola nagytermében a gyűlésre összesereglett mintegy 300 tanítót lelkes szavakkal üdvözölve, a gyűlést megnyitja és kéri a jelenlevő tagokat, hogy a felvetett kérdésekre vonatkozólag minél többen adjanak kifejezést, hogy egyes dolgokat minél több oldalról megvizsgálva, jussanak elvi megállapodásra.

A figyelem és szorgalommal kidelgozott elnöki évi jelentést a közgyűlés meglelégedéssel és éljenzéssel vette tudomásul. — Kiemeljük belőle a következő főbb dolgokat:

Vass Mátyás 4 db., Lévy Ferenc tanfelügyelő 2 db. 10 frankos aranyat tűzött ki jutalmul bármely szabadon választott tanügyi kérdés sikeres megfej-tőjének.

A központi választmány a szokásos évrő vizsgák eltörlése végett kereste meg a megyei kir. tanfelügyelőséget, s ezek helyett, a hol csak a viszonyok megengedik, év végén szigorlatok tartatának tanfériak és szülők jelenlétében.

Hogy a gyermekekben a szorgalmat, önbecst és az iskola iránti érdeklődést ápolja, évrő ünnepek tartását vélne célszerűnek.

A tanfelügyelőség azonban kijelenté, hogy e tekintetben még lépéseket nem tett, amennyiben e fontos tényező mikénti megoldása a jövő évben tartandó országos tanítói gyűlésre vár.

Szakkörökben az 1870. évihez hasonló egyetemes tanítói gyűlés tartása végett megindult mozgalomhoz a csongrádmegyei tanító-egyesület hozzájárult ugyan, az idő rövidsége miatt azonban az országos tanító-egyesület végrehajtó bizottságának gyűlését ohajtotta megtartatni. Hasonló értelemben nyilatkozván a hazai tanító-egyesületek nagy többsége is.

Traub B. és társa jelentése szerint a Vass M. és Sziklay Ferenc által szerkesztett A-b-c aprobáltatott, a Vass-féle olvasó könyvek pedig csak a jelen tanévre vannak engedélyezve, s hogy a tűzpróbát ezek is kiállják, Pósa Lajos, Vass M. és Imrey Ferenc ujonnan átdolgozták. — A második osztály számára irt már kezeink közt van, melyről a figyelmes olvasó mindjárt észreveszi, hogy ugy tartalom, mint kiállítás tekintetében az eddig megjelent összes olvasókönyvek egyik remekével van dolga.

Az országos tanítói nyugdíjtörvény revíziója a közökt. miniszteriumnál kérelmezve lett, ugyanez alkalommal Csongrádmegyei országgyűlési képviselői felkértek, hogy a nyugdíjtörvény mielőbbi tárgyalását a közökt. miniszteriumnál szorgalmazzák.

Van Csongrádmegyében 8 tanítói fiókegyesület, u. m.: Szeged, Szegvár, Mindszent, Csongrád, Hm-Vásárhely, Dorozsma, Horgos és Kistelek-Sövényháza.

Hát Szentes hol késik még az éji homályban?!

Végül mély részvétellel emlékezik meg az évi jelentés a lefolyt tanévben elhunyt négy régi kartársról.

A pénztári jelentés szerint az egyesület mult évi bevétele 855 frt 46 kr., kiadása 257 frt 20 kr., az egyesület összes vagyona 1535 frt 30 kr. volt. A segélyegylet bevétele 2558 frt 38 kr., kiadása 108 frt 90 kr., összes vagyona 2449 frt 40 kr.

Az egyesület könyvtárában 696 kötet mű van. A lefolyt tanévben volt az egyesületnek 9 szaklapja.

Következett a bíráló bizottság jelentése, a beérkezett pályamunkákról és a jutalmak kiosztása. A beérkezett 4 pályamunka közül az első díjat — 4 darab 10 frankos arany — „*Miként biztosítható a pusztai, vagy falusi iskolákban a taneredmény, különös tekintettel azok iskolázási viszonyaira?*” című „Előre” jellegű ellátott műnek íteltetett egyhangulag.

A második díj — két darab 10 frankos arany — „*Dolgozzál és imádkozzál*” című mű szerzőjének íteltetett.

A levelek felbontatván, kitünt, hogy az első mű írója: Rózsa Károly Szegedtanyci, a második Mészáros Gyula dorozsmai tanyai tanító.

A jutalmak kiosztása után Rózsa Károly olvasta fel jutalmazott művét, melyet a gyűlés mindvégig osztatlan figyelemmel hallgatott, majd zajos éljenzéssel tüntetett ki.

csak egy nympa hiányzik még innen, mi ha megvolna, valóságos tündérkertben lenne az ember. Szinte sajnáljuk ezt a nagyszerű helyet itt hagyni.

De az idő halad s talán meg is éheztek már önök? Kérem, faradjanak tovább kissé velem, csak addig, míg egy óriási hentesboltba jutunk. Egészen úgy van, valóságos szalámi raktár áll előttünk — köből. És milyen husosak ezek a sorba felaggatott darabok. De kár, hogy nem lehet beléjük harapni.

E helyet elhagyva, meredek lépcsőn kell leereszkednünk és olyan látvány tűnik fel előttünk, mely minden leírást meghalad. Képzelnék olvasóim magok elé óriási sziklatömegeket festői rendetlenségben összehalmazva, melyeken keresztültörve, rohan a mélységbe egy tajtékoz folyó és tekintsenek arra az élettelen, cseppenként nagyobbodó képződményre ott a barlangban, meglepő hasonlatosságot fognak a kettő között találni. A „vizesés” nagyszerűsége még egy „oroszlánt” is oda vonzott egy átelleni sziklára, és fejt előre nyujtva, ha hangot képes volna adni, tátott száján keresztül bizonyosan azt hangoztatná: „Igazán fenséges!”

Ezen alakzatra vissza-vissza tekintve, egyszer csak megállítom társaimat: Biztosan közel vagyunk már a kijáráshoz, mert füleimhez a legszebb érces hangok jutottak valahonnan kívülről. — Erre tessék! — kiáltja vezetők — s mi egy nagy terembe érkezve, első tekintetre három-négy lenyűlő képződményt pillantunk meg; melyeket a vezető egy pálcikával ütögetve, olyan érces hangokat csal ki azokból, melyek bármely haragnak becsületére válnának. — Csak azután nézünk körül a teremben, melynek közepét három szobor foglalja el, balol-

